АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо вдосконалення порядку надання медичних послуг з інструментальної діагностики»

І. Визначення проблеми

В Україні поширена практика, за якою заклади охорони здоров’я (далі – ЗОЗ) державної та комунальної форм власності передають в оренду частини своїх приміщень приватним суб’єктам господарювання (далі – СГ) для надання послуг з інструментальної діагностики: комп’ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, ультразвукова діагностика, рентгенографія тощо.

Ця модель взаємодії, попри певні переваги (швидший доступ пацієнтів до сучасного обладнання), створює системні проблеми:

– конфлікт інтересів: лікарі державних/комунальних ЗОЗ направляють пацієнтів до приватних діагностичних центрів, розташованих на тій самій території лікарні, отримуючи при цьому неформальну винагороду;

– порушення прав пацієнтів: пацієнт змушений оплачувати діагностику з власних коштів, хоча відповідна послуга може покриватися Програмою медичних гарантій (далі - ПМГ), що фінансується через Національну службу здоров’я України (далі - НСЗУ);

– подвійне фінансування: ЗОЗ отримує кошти від НСЗУ за лікування пацієнта (включно з діагностикою), але при цьому перекладає витрати на сам діагностичний процес безпосередньо на пацієнта;

– непрозорість фінансових потоків: відсутність договірних відносин між ЗОЗ та приватними СГ унеможливлює контроль за обсягами і вартістю діагностичних послуг, фактично отриманих пацієнтом;

– ризики корупції: непрозора схема направлень до приватних структур, що орендують приміщення в лікарнях, є класичною корупційною схемою у сфері охорони здоров’я.

Системні причини сформованої проблеми носять комплексний характер:

– законодавча прогалина: чинне законодавство (стаття 18 Основ законодавства про охорону здоров’я) не містить прямої норми, яка б регулювала взаємовідносини між ЗОЗ та приватними СГ, що провадять діяльність на їх території;

– дефіцит фінансування: ЗОЗ державної та комунальної форм власності мають обмежені фінансові ресурси для придбання і обслуговування сучасного діагностичного обладнання, що змушує їх залучати приватні структури;

СЕД АСКОД Міністерство охорони здоров'я України
ДОКУМЕНТ № 05.3.0/37828/2-26 від 11.07.2026
Сертифікат 04AF212836405D99040000001D9A2D008362EC00
Підписувач Ляшко Віктор Кирилович
Дата підписання: 11.07.2026
Дійсний з 30.12.2025 0:00:00 по 29.12.2027 23:59:59

– недостатній контроль: відсутні механізми моніторингу за направленнями лікарів та використанням коштів ПМГ у сфері інструментальної діагностики;

– спотворені стимули: відсутність нормативного регулювання щодо порядку отримання діагностичних послуг від приватних структур, розміщених у ЗОЗ, формує стимули для зловживань.

Відповідно до даних Ліцензійного реєстру Міністерства охорони здоров'я України кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, становить 3 363 одиниці:

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	606	1 613	600	544	3 363
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	18,0%	47,9%	17,8%	16,2%	100%

Отже, більшість суб'єктів (47,9%) є середніми підприємствами, значну частку складають великі (18,0%). Малі та мікропідприємства разом становлять 34,0% від загальної кількості та потребують особливої уваги з погляду адміністративного навантаження.

ІІ. Цілі державного регулювання

Регуляторний акт спрямований на досягнення таких цілей:

1. Захист фінансових інтересів пацієнтів шляхом забезпечення безоплатності послуг з інструментальної діагностики, що покриваються ПМГ, для пацієнтів ЗОЗ державної та комунальної форм власності.

2. Усунення корупційних ризиків шляхом ліквідації схеми неформальних направлень лікарів до приватних діагностичних структур, розташованих на підконтрольних їм територіях.

3. Забезпечення прозорості фінансових потоків у системі охорони здоров'я через переведення відносин між ЗОЗ та приватними СГ у чітко врегульоване договірне поле («B2B»-модель).

4. Підвищення ефективності використання коштів ПМГ шляхом усунення практики подвійного фінансування однієї й тієї самої діагностичної послуги.

5. Зміцнення відповідальності ЗОЗ за якість та повноту медичного обслуговування пацієнтів як єдиного центру відповідальності.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час.	Збереження корупційних схем, порушення права пацієнтів на безоплатну медичну допомогу в межах ПМГ, непрозорість фінансових потоків. Ціль не досягається.
Альтернатива 2. Розробити проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо вдосконалення порядку надання медичних послуг з інструментальної діагностики»	Така альтернатива передбачатиме внесення змін до статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо вдосконалення порядку надання медичних послуг з інструментальної діагностики. Така альтернатива забезпечуватиме досягнення цілей щодо системного вирішення проблеми на рівні закону, чіткий механізм правозастосування, захист прав пацієнтів, усунення корупційного підґрунтя, прозорість фінансових відносин.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1.	Відсутні.	Чинна редакція Основ законодавства про охорону здоров’я потребує вдосконалення з метою вдосконалення порядку

		надання медичних послуг з інструментальної діагностики.
Альтернатива 2.	Реалізація проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо вдосконалення порядку надання медичних послуг з інструментальної діагностики» не матиме вплив на надходження до державного бюджету.	Бюджетні витрати відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	**Вигоди**	**Витрати**
Альтернатива 1.	Відсутні	Громадяни можуть зіткнутися з труднощами у отриманні належних медичних послуг, що може ускладнити їхнє лікування та реабілітацію.
Альтернатива 2.	Прийняття Закону України прямо впливатиме на громадян та забезпечить безкоштовне проведення інструментальних досліджень в закладах охорони здоров’я за Програмою медичних гарантій.	Відсутні.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб’єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом*
Кількість суб’єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць *станом на 01.06.2026*	606	1 613	600	544	3 363
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	18,0%	47,9%	17,8%	16,2%	100%

*Джерело отримання інформації Ліцензійний реєстр МОЗ.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1.	Відсутні.	Відсутність законодавчо врегульованого питання надання медичних послуг з інструментальної діагностики у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, а також відсутність захисту фінансових інтересів пацієнтів у рамках реалізації Програми медичних гарантій.
Альтернатива 2.	Прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо вдосконалення порядку надання медичних послуг з інструментальної діагностики» сприятиме запровадженню	Витрати суб’єктів складуть за рік малого підприємництва 59 488 грн, за 5 років – 59 488 грн. Витрати суб’єктів складуть за рік великого підприємництва 115 388 грн, за 5 років – 115 388 грн.

	цивілізованої моделі взаємодії між державними та комунальними закладами охорони здоров'я та приватними надавачами послуг, що розміщуються на їх території, шляхом переходу від моделі безпосередньої оплати послуг пацієнтами до моделі «бізнес для бізнесу», де замовником діагностичної послуги виступає медичний заклад та зменшується штучне направлення пацієнтів до приватних закладів охорони здоров’я.	

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	**Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)**	**Коментарі щодо присвоєння відповідного бала**
Альтернатива 1.	1	Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Залишаються проблеми зазначені у Розділі 1 Аналізу.
Альтернатива 2.	4	Така альтернатива забезпечуватиме досягнення цілей щодо гарантування безоплатності послуги для пацієнта, посилення контролю з боку керівництва лікарень за доцільністю призначень та усунення корупційної складової.

Рейтинг результативност	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця

і			альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1.	**Для держави:** Відсутні. **Для громадян:** Відсутні. **Для суб'єктів господарювання:** Відсутні.	**Для держави:** Відсутність удосконалених механізмів правового регулювання надання медичних послуг з інструментальної діагностики. **Для громадян:** Пацієнти можуть зіткнутися з додатковими фінансовими витратами на оплату інструментальних досліджень з власних коштів безпосередньо приватному суб'єкту господарювання, незважаючи на те, що відповідна послуга може бути покрита Програмою медичних гарантій. **Для суб'єктів господарювання:** Відсутні.	Дана альтернативане не забезпечує розв'язання проблеми та досягнення встановлених цілей.
Альтернатива 2.	**Для держави:** Забезпечення реалізації проєкту Закону дозволить вдосконалити правове	**Для держави:** Бюджетні витрати на організацію вимог регулювання відсутні.	Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки дозволить удосконалити

	регулювання надання медичних послуг з інструментальної діагностики, усунення корупційних ризиків, забезпечення прозорості фінансових потоків у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, а також захисту фінансових інтересів пацієнтів у рамках реалізації Програми медичних гарантій. **Для громадян:** Прийняття проєкту Закону захистить фінансові інтереси пацієнтів у рамках реалізації Програми медичних гарантій. **Для суб'єктів господарювання:** Удосконалення правового регулювання надання медичних	**Для громадян:** Відсутні. **Для суб'єктів господарювання:** Витрати суб'єктів складуть за рік малого підприємництва 59	механізми регулювання надання медичних послуг з інструментальної діагностики, усунути корупційні ризики, забезпечити прозорость фінансових потоків у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, а також захистить фінансові інтереси пацієнтів у рамках реалізації Програми медичних гарантій.

	послуг з інструментальної діагностики в ЗОЗ.	488 грн, за 5 років – 59 488 грн. Витрати суб'єктів складуть за рік великого підприємництва 115 388 грн, за 5 років – 115 388 грн.	

Рейтинг	Аргументи щодо обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1.	Переваги відсутні. Така альтернатива не сприятиме досягненню цілей державного регулювання. Залишаються проблеми зазначені у Розділі 2 Аналізу.	Відсутні.
Альтернатива 2.	Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки забезпечуватиме досягнення цілей, визначених у Розділі 2 Аналізу.	Можуть бути зовнішні чинники: воєнний стан та інші обставини непереробної сили.

V. Механізм та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Законопроєктом пропонується доповнити статтю 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я новою частиною після частини десятої, яка встановлює:

– Заборону для суб’єктів господарювання приватної форми власності, розміщених за місцем провадження господарської діяльності ЗОЗ державної або комунальної форми власності (у тому числі у будівлі або на їх території), надавати медичні послуги з інструментальної діагностики за плату від юридичних і фізичних осіб.

– Дозволений виняток: такі послуги можуть надаватися виключно на підставі договорів із ЗОЗ, на території якого розміщений приватний СГ.

– Делеговані повноваження: Кабінету Міністрів України надається право встановлювати інші виняткові випадки надання таких послуг.

– Строк набрання чинності: 1 січня 2027 року, що надає суб’єктам господарювання та ЗОЗ достатньо часу для укладення або переукладення договірних відносин.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування, оскільки здійснюватиметься в межах бюджетних асигнувань, виділених на реалізацію НСЗУ своїх функцій.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Розрахунок витрат на одного суб’єкта господарювання великого і середнього підприємництва додається (додаток 2 до Методики)

Проведено розрахунок витрат суб’єктів малого (мікро) підприємництва та бюджетних витрат в межах даного аналізу та (додаток 4 до Методики).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України вищої юридичної сили, на виконання яких розроблений цей проєкт регуляторного акта.

Термін набрання чинності регуляторним актом 01.01.2027.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного бюджету, пов’язаних із дією акта – відсутній, оскільки пропоновані зміни не передбачають надходження коштів до бюджету.

2. Кількість суб’єктів господарювання – 3 363.

3. Розмір коштів і час, які витрачаються суб’єктами господарювання у зв’язку із виконанням вимог акта.

Кількість часу, який в середньому витрачатиметься суб’єктом господарювання у зв’язку із виконанням вимог акта – 1 година (протягом першого року) та 0,00 годин наступного року.

Витрати суб’єктів складуть за рік малого підприємництва 59 488 грн, за 5 років – 59 488 грн.

Витрати суб’єктів складуть за рік великого підприємництва 115 388 грн, за 5 років – 115 388 грн.

5. Рівень поінформованості суб’єктів господарювання і фізичних осіб – високий. Проєкт акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства охорони здоров’я України та на Офіційному вебпорталі парламенту України.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом проведення базового, повторного та періодичного відстеження статистичних показників результативності акта, визначених під час проведення аналізу впливу регуляторного акта.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься після набрання ним чинності, оскільки для цього використовуватимуться виключно статистичні показники. Строк проведення – перший рік після прийняття акту, тобто третій квартали 2027 року.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься через рік з дня набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше двох років після набрання ним чинності. Строк – другий рік після прийняття акту, тобто третій квартал 2028 року. За результатами даного відстеження відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Періодичне відстеження результативності буде здійснюватися один раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення неврегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснювати Міністерство охорони здоров’я України протягом усього терміну його дії.

Строк виконання заходів з відстеження результативності цього акта 30 робочих днів.

Міністр охорони здоров’я України **Віктор ЛЯШКО**

«____»_____ 2026 року